

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАХИСТ І ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ  
СТУДЕНТА НА ПРИРОДНИЧОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ПОЛТАВСЬКОГО  
ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.Г.  
КОРОЛЕНКА**

На природничому факультеті Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка студент готує до захисту на III курсі – курсову роботу, на IV – бакалаврську роботу, на V – курсову роботу з іншого фаху та дипломну роботу (по бажанню); при навчанні у магістратурі – магістерську роботу.

**ЗАХИСТ І ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ ТА БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ**

Захист курсової роботи проводиться публічно, перед членами відповідної кафедри.

Підготовка до захисту курсової роботи передбачає:

- усунення помилок і недоліків, вказаних в рецензії, вивчення літератури, поглиблення розуміння різноманітних аспектів теми;
- продумування логіки виступу і доказів висновків.
- осмислення написаного в роботі і готовність пояснити наведені терміни, положення, якщо це стане необхідним.

Для цього рекомендується підготувати анотаційний виступ, в якому обґрунтовується вибір теми, вказуються основні питання, мета і завдання курсової роботи, підводиться підсумок із зазначенням висновків по роботі та перспективи подальшої розробки теми. Перспектива дослідження полягає у продовженні розробки даної теми або окремих її аспектів на наступному курсі.

Під час захисту студент показує глибоке розуміння розкритих питань, добре володіння матеріалом роботи. Усний виступ триває 5-7 хв., і не потребує переказування всього тексту курсової роботи. Користуючись заздалегідь підготовленим анотаційним виступом студент зосереджує увагу комісії на основних аспектах виконаної роботи. У виступі варто вказати які недоліки були зроблені в роботі і як вони були усунені, з якими зауваженнями студент не згоден і чому. Від того, як представлена робота під час захисту студентом, залежить її оцінка. Під час захисту студентам надається можливість відстоювати свої погляди, демонструвати виконання програм за допомогою комп'ютера. Програми для демонстрації на комп'ютері повинні бути записані на диск типу CD-R або CD-RW. На цьому ж диску повинна знаходитись електронна копія курсової роботи.

На оцінку курсової роботи впливає якість її виконання та науковий рівень, ступінь самостійності у викладенні теми, оформлення, мова і логіка викладу, рецензія наукового керівника, виступ студента під час захисту, відповіді на додаткові запитання членів комісії.

На захисті курсової роботи студент отримує оцінку на основі рецензії керівника і рівня самого захисту за диференційованою 100 бальною системою.

**ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

До захисту студент готує стислу доповідь, в якій слід коротко викласти основні результати дослідження. Регламент доповіді – 10-15 хвилин. На підкріплення доповіді розробляють наочні матеріали (4-6 сторінок з найважливішими рисунками та таблицями, які оформлюються у вигляді плакатів або дру-

куються на принтері для кожного члена комісії; за бажанням, додаються слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Перед захистом доцільно ретельно прочитати зовнішню рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і підготувати аргументовані відповіді. Захист дипломної роботи є відкритим, за бажанням студент може запросити на захист своїх рідних та близьких. Захист дипломної роботи відбувається на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії та регламентується «Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах». Захист дипломних робіт може проводитись як у вищому навчальному закладі, так і на підприємствах, у закладах і організаціях, якщо там є до них практичний інтерес. Перед захистом дипломних робіт декан факультету подає Державній екзаменаційній комісії (ДЕК) такі документи: зведена відомість про виконання студентами навчального плану і про отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт, практик, державних екзаменів; відгук керівника про дипломну роботу; рецензію на дипломну роботу спеціаліста відповідної кваліфікації і профілю. Процедура захисту включає доповідь студента про зміст роботи; запитання до автора; оголошення відгуку наукового керівника або його виступ (для дипломної роботи й рецензента); відповіді студента на запитання членів ДЕК; заключне слово студента; рішення комісії про оцінку роботи. Виступ студент готує заздалегідь, при цьому потрібно висвітлити такі важливі питання: обґрунтувати актуальність теми дослідження, мету завдання, об'єкт, предмет дослідження, які методи використані, основні теоретичні положення та їх підтвердження в процесі експериментального дослідження. Доповідь не повинна тривати більше 15 хвилин. Бажано мати таблиці, кодопівки для ілюстрації. Під час захисту дипломної роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті. Захист дипломної роботи фіксується у протоколі ДЕК. Кращі дипломні роботи рекомендуються на конкурси студентських робіт, а також до друку в студентських наукових збірниках. Відгук наукового керівника дипломної роботи пишеться у довільній формі з урахуванням: актуальності теми наукового і практичного значення роботи, ступінь самостійності у виконанні дипломної роботи, новизну та оригінальність, використання літератури, логічність, послідовність, аргументованість змісту, відповідність професійній спрямованості випускника. Спеціаліст-практик відповідної кваліфікації надає рецензію на дипломну роботу, в якій висвітлює в основному ті ж питання, звертає увагу на оформлення та окремі недоліки роботи. Рецензент як і науковий керівник оцінює роботу. Після виступу студента, оголошення відгуку керівника і зовнішньої рецензії дипломник відповідає на задані йому питання членами ДЕК, а також присутніми на захисті. По закінченню захисту ДЕК на закритому засіданні обговорює результати захисту дипломних робіт, оцінює їх з урахуванням складання державних іспитів і приймає рішення про присвоєння студенту-дипломнику відповідної кваліфікації. ДЕК приймає рішення також про видання диплому з відзнакою та рекомендації до магістратури.

## **ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ І ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

Магістрант, одержавши позитивний відгук про магістерську роботу від наукового керівника кафедри, рецензію зовнішнього рецензента і дозволу завідувача кафедрою про допуск до захисту, повинний підготувати короткий доповідь на 10-5 хв., у якому чітко і коротко викласти основні положення магістерської роботи. При цьому для більшої наочності доцільно користуватися таблицями, графіками і діаграмами, заздалегідь підготовленими на великих аркушах ватману або у виді роздавального матеріалу у файлах. Оптимальне число наочних приладдя від 2-х до 4-х.

Завершальним етапом під магістерським проектом є його захист.

Захист магістерської роботи – значна подія в житті студента і готується до нього треба ґрунтовно і серйозно.

Захист магістерської роботи проводиться на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії (ДЕК), що, як правило, очолює провідний фахівець із галузі.

Починається захист магістерської роботи короткою доповіддю магістранта, по якому ДЕК судить про широту кругозору магістранта, його ерудицію, умінні привселюдно виступати, і аргументовано відстоювати свою точку зору при відповідях на питання.

Задавати питання магістрантові можуть не тільки члени ДЕК але і будь-який присутній на відкритому засіданні ДЕК.

Відповідати на питання можна або відразу на кожний у міру виникнення, або спочатку записати всі питання, а потім відповідати на них.

Після відповіді магістранта на питання може виступити науковий керівник від кафедри, коротко викласти особливості даної роботи, відношення студента до своїх обов'язків, відзначити позитивні і негативні сторони роботи.

Оцінюється магістерська робота головою і членами ДЕКа по закінченні захисту всієї групи.

### **ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ ТА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

Для одержання оцінки **«відмінно»** або 90-100 балів наукова робота повинна бути бездоганною у всіх відносинах: містити елементи наукової новизни, мати практичне значення і пропозиції щодо впровадження в практику; доповідь на захисті логічна і стиснута, повідомлення вільне; відзив і рецензія позитивні; відповіді на питання членів ДЕК правильні.

Для одержання оцінки **«добре»** або 75-89 балів тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки не принципового характеру; у теоретичній частині поверхово проаналізовані літературні джерела; елементи новизни і практичне значення чітко не представлені; недостатньо використані інформаційні матеріали по об'єкту дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензії і відзиві; доповідь логічна і вільно представлене; відповіді на питання членів комісії в основному правильні.

Оцінка **«задовільно»** або 60-74 бали може бути поставлена якщо: тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: не чітко сформульована мета роботи; мета і задачі не цілком погоджені зі змістом роботи; теоретичний розділ не має критичного аналізу підходів до вирішення проблем, що охоплює тема, носить описовий характер; в аналітичній частині недостатньо розкриті закономірності і тенденції розвитку явища, є надлишок описових елементів; підбор інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтовані; висновки і пропозиції, обґрунтовані непереконливо і недостатньо погоджені з результатами дослідження; рецензія і відзив мають окремі зауваження; доповідь прочитана по тексту; не усі відповіді на питання членів ДЕК правильні і повні; є зауваження по оформленню роботи.

Оцінка **«незадовільно»** або менше 60 балів виставляється у випадку, якщо тема роботи розкрита поверхово і мають місце такі недоліки: нечітко сформульований мета і завдання роботи, що не погоджені зі змістом; розділи погано зв'язані між собою; відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел; аналіз виконаний поверхово, переважає описовий характер на шкоду системності і глибини; шляхи рішення поставленої проблеми або відсутні, або не погоджені з результатами проведеного дослідження. Крім того, мають місце недоліки в оформленні роботи. Доповідь прочитана по готовому тексті. Відпо-

віді на питання членів ДЕК неточні або неповні.

Магістерська робота до захисту не допускається, якщо вона: представлена науковому керівникові на перевірку або на іншому подальшому етапі проходження з порушенням термінів, установлених графіком навчального процесу; написана на тему, що вчасно не була затверджена наказом по університеті; виконана не самостійно; структура не відповідає вимогам; зміст роботи не розкриває її теми; не правильно оформлена, відсутня зовнішня рецензія або відзив наукового керівника.

Студент, який не захистив роботу, допускається до повторного захисту лише один раз упродовж трьох років після закінчення вищого навчального закладу за окрему, додаткову оплату. Захищені роботи реєструються і здаються випускаючою кафедрою в архів на зберігання або залишаються на кафедрі упродовж 5 років.

Кращу курсову, бакалаврську роботу та її захист визначають викладачі відповідної кафедри по таким напрямкам:

- ботанічний;
- зоологічний;
- екологічний;
- хімічний;
- з педагогічної майстерності.

Кращу дипломну і магістерську роботу та їх захист визначають члени відповідних ДЕК по напрямкам:

- хімія;
- біологія;
- основи сільського господарства;
- методики викладання біології;
- методики викладання хімії;
- методики викладання сільського господарства;
- психолого-педагогічний.

Відзнака кращого захисту може здійснюватися різними шляхами:

1. Нагородження грамотами кафедри, деканату, ДЕК, ректорату.
2. Грошова нагорода від ректорату, деканату.
3. Нагородження науковою літературою.
4. Підписки на наукове періодичне видання.
5. Проведення для переможців виїзних екскурсій у визначні місця.
6. Надання додаткових балів при підведенні суми загального рейтингу для студентів III-IV курсів.

Затверджено на засіданні ради природничого факультету (протокол №9 від 21.05.2008 р.).

Матеріали підготувала кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Орлова Л.Д.